

HET SPANNINGSVELD

TUSSEN WERKEN IN DE DIEPTE EN WERKEN IN DE BREEDTE

25 oktober 2007

In hun lezenswaardige brief over de missie in de 21^e eeuw (Pinksteren 2006, nr. 0198 op www.stucom.nl) schetsen de Nederlandse bisschoppen de twee genoemde werkvelden 'breedte' en 'diepte'.

Over het werkveld 'breedte' schrijven zij:

“Toch blijft de Kerk in ons land ook kenmerken van de vroegere volkskerk houden. Veel mensen vinden de weg naar de Kerk bij belangrijke momenten in hun leven of rond kerkelijke hoogtijdagen als Kerstmis en Pasen. Juist dan worden wij uitgedaagd om missionair en apostolisch te zijn, om het verlangen van mensen naar de ontmoeting met de levende Heer te voeden. Sommige vinden dat de Kerk niet te veel een vrijblijvende ‘supermarkt’ mag worden. Toch moeten we deze momenten, waarin we met mensen met een minder sterke kerkband in contact komen en een ‘brede’ Kerk zijn, koesteren en goed benutten” (hoofdstuk ‘Supermarkt’).

Onmiddellijk erna spreken de bisschoppen over wat ik het werkveld “diepte” zou willen noemen:

“Tegelijkertijd zijn er in de parochies ‘vuurhaarden’ nodig: mensen en groeperingen die op een bijzondere wijze getuigenis geven van het geloof dat in hen leeft. De bisschoppen van Nederland willen die ontwikkeling initiëren en stimuleren. Met name de vorming van zogeheten ‘small christian communities’, de verspreiding van innovatieve werkvormen als ‘Geloven Nu’¹ en de uitnodiging aan de zogenoemde ‘nieuwe bewegingen’ in de wereldkerk om in Nederland actief te worden zien de bisschoppen als wegen om de geloofsgemeenschap in ons land hernieuwd élan te geven. Ook zullen we, ondanks de financiële beperkingen die we in deze tijd voelen, moeten blijven investeren in projecten rond apostolaat en evangelisatie. Dat dwingt soms tot het maken van andere keuzes en het benoemen van nieuwe prioriteiten. We mogen niet met de rug naar de toekomst gaan staan. Als wij ons alleen inspannen om wat er in het verleden was te behouden, kan er geen nieuw leven in de Kerk groeien” (hoofdstuk ‘Vuurhaarden’).

Uit de visie van de Nederlandse bisschoppen blijkt dus, dat beide werkvelden belangrijk zijn en er geen van beiden mag worden verwaarloosd, maar hun voorkeur voor het dieptewerk lijkt mij wel overduidelijk.

Voor ons arbeiders in het pastorale veld stelt zich natuurlijk de vraag, hoe je in de praktijk met dit spanningsveld van werken in de breedte en werken in de diepte om moet gaan. Ik heb geprobeerd in het Evangelie zelf een antwoord te vinden.

¹ Ik wil hier ook de werkvorm van ‘Renew’ en ‘Waarom katholiek?’ toevoegen, waarmee ik vele positieve ervaringen heb opgedaan (R.Kanke) Zie o.m. 0197 op www.stucom.nl

Nadat Jezus in Lc.9, 1-6 eerst de twaalf apostelen uitzendt, volgt in hoofdstuk 10 de uitzending van de 72 leerlingen en wordt erbij gezegd dat ze naar alle steden en plaatsen moeten gaan, “waarheen Hijzelf van plan was te gaan” (vers 1). Het gaat dus om een duidelijke beweging in de breedte, vele mensen moeten bereikt worden. Maar het is niet zo maar een vrijblijvend bezoek; hun bezoek moet de komst van Jezus voorbereiden. Ook vandaag geldt dit nog. Zo zei onze huidige paus, toen hij nog kardinaal Ratzinger was, in zijn homilie bij de Mis voor de pauskeuze:

“Wij moeten bezield worden door een heilige rusteloosheid: rusteloosheid om aan allen de gave van het geloof te brengen, van vriendschap met Christus. Waarlijk, de liefde, de vriendschap van God werd ons geschonken opdat die ook anderen zou bereiken” (geciteerd in de Pinksterbrief van de Nederlandse bisschoppen)

Deze heilige rusteloosheid is echter iets anders is dan gejaagdheid. Zij is ook niet het symptoom van de stress, waarin je gemakkelijk terecht komt, wanneer je aan alle eisen van onze steeds meer eisende parochianen wilt beantwoorden.

Het evangelie geeft ons een duidelijke hint, hoe wij in de vrede kunnen blijven: *Laat in welk huis gij ook binnengaat uw eerste woord zijn: Vrede aan dit huis! Woont daar een vredelievend mens, dan zal uw vrede op hem rusten; zo niet, dan zal hij op u terugkeren (vers 5-6).*

Wij hoeven zeker niet zo ver te gaan, om demonstratief het stof van onze voeten te schudden (vers 11) of met een oordeel te dreigen (vers 12-15). Daarvoor missen wij tegenover de eerste leerlingen bij onze verkondiging ook vaak aan overtuigingskracht.

Wat ik wel als advies uit dit evangelie meeneem, is om mij niet te lang bezig te houden met mensen die niet willen of tegenwerken. Je hoeft geen blijvende ruzie met hen te maken en je hoeft ze ook niet voor altijd af te schrijven, maar bewaar je energie voor hen die wel willen. Wij zien dat het evangelie hier een duidelijke grens aangeeft voor het werken in de breedte.

Wat het werken in de diepte betreft, zo hield mij de volgende zin lang bezig: *Blijft in dat huis en eet en drinkt wat zij u aanbieden; want de arbeider is zijn loon waard. Gaat niet van het ene huis naar het andere (vers 7).* Waarom hamert Jezus bij de uitzending van de 72 leerlingen evenals bij de uitzending van de apostelen (vgl. Lc.9,4) erop om niet van ene huis naar het andere te gaan?

Omdat evangelisatie iets anders is dan een traditioneel huisbezoek waarbij je meestal onvoldoende aan de echte, aan de diepe onderwerpen toekomt. Omdat het aanwakkeren van het geloofsvuur tijd kost en daarvoor herhaalde gesprekken nodig zijn. Omdat ons geloof te complex is, om het als oneliner aan de man te kunnen brengen. Omdat het onderlinge gesprek met andere gelovigen en met andere zoekenden heel belangrijk is, want geloven en kerk-zijn doe je in gemeenschap. Omdat het wederzijdse delen van geloofservaringen vaak sneller werkt dan het eenrichtingsverkeer van preek en catechese. Omdat, indien er ook nog sprake is van een gemeenschappelijke maaltijd (hoe bescheiden of hoe uitbundig ook) een van de weinige maatschappelijk gebruikelijke mogelijkheden benut wordt om echt tijd en aandacht te hebben voor elkaar.

Daar in de huizen waar de leerlingen verbleven, ontstonden de eerste ‘small christian communities’. Dat is ook de weg die ons de laatste pausen, verschillende

bisschoppenconferenties en zelfs onze protestantse broeders en zusters voor de toekomst wijzen.

Net als nu is er vanaf het begin méér werk geweest dan er arbeiders zijn voor de oogst (Lc.10,2), zo staat in hetzelfde evangelie dat wij zonet hebben overwogen. Opvallend is echter dat Jezus aan deze constatering alleen de dringende vraag om gebed voor méér arbeiders koppelt. Hij zegt niet: "Ga maar nog vlug een paar huizen méér binnen". Hij zegt niet: "Doe maar alles met de Franse slag, kwantiteit komt vóór kwaliteit". Neen, Hij remt af. Hij laat selecteren bij wie je binnengaat en Hij vraagt om in die huiskring voldoende tijd voor het geloofsgesprek uit te trekken. Een opdracht waarbij een duidelijk accent ligt op het dieptewerk.

Want pas in een groep waarin je de Kerk als een gemeenschap kunt ervaren, in een groep waarin je vertrouwen hebt en waar je met je vragen naartoe kunt, in een groep waar je je niet elke keer hoeft te rechtvaardigen waarom je gelooft, pas in zo'n groep kunnen roepingen groeien.

Dat dit werkt, is o.a. te zien aan het feit dat ikzelf - evenals drie andere Duitse priesters hier in het bisdom - mijn roeping te danken heb aan een pastoor die met zijn interparochiële jongerengroep in Osnabrück al meer dan 30 jaar geleden bezig was een 'small christian community' te vormen.

En ook de seminarist die ik met roepingenzondag in de parochie had, bevestigde: Belangrijk voor mijn roeping was niet alleen de zondaagse hoogmis van 1 uur in de kerk, maar even zeer het napraten van een groepje mensen op het kerkplein. Dat duurde soms wel 1 ½ uur.

Conclusie:

Tussen werken in de breedte en werken in de diepte zal altijd een zekere spanning blijven bestaan. De vraag is echter: Gaat het om een 'heilige rusteloosheid' of om ongezonde gejaagdheid.

Het evangelie van de uitzending van de leerlingen (Lc.10, 1- 24) en de Pinksterbrief van de Nederlandse Bisschoppen (2006) kunnen ons helpen, om een pastorale visie te ontwikkelen die met beide werkvelden rekening houdt.

Wáár elke priester zijn persoonlijke accenten zet, zal van zijn charisma's en zijn eigen spiritualiteit afhangen. Niemand hoeft dan ook mijn keuze voor het dieptewerk als kritiek te zien op zijn aanpak die misschien andere accenten zet.

Ik ben echter tot de conclusie gekomen:
Werken in de diepte trekt vanzelf
kringen in de breedte.

Zie ook de rubriek Parochie / Gemeente op www.stucom.nl.

Dit is document 0199 op www.stucom.nl.